

Pr Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee

Teie 14.08.2025 nr 8-1/6805-1

Meie 27.08.2025 nr 6-3/25-1115-2

**Arvamus kriminaalmenetluse
seadustiku, väärteomenetluse
seadustiku ja elektroonilise side
seaduse muutmise seaduse eelnõule**

Lugupeetud justiits- ja digiminister

Tänan võimaluse eest avaldada arvamust kriminaalmenetluse seadustiku, väärteomenetluse seadustiku ja elektroonilise side seaduse muutmise seaduse eelnõule (edaspidi eelnõu).

Eelnõuga tutvumise järgselt laekus kohtu esimehele arvmusi mitmelt Harju Maakohtu kohtunikult.

Eelnõus sätestatud päringule vastamise tähtaeg võib teatud menetluslikes olukordades osutuda problemaatiliseks. Nimelt on eelnõu järgi sideettevõtjal kohustus vastata päringule kiireloomulisel juhul hiljemalt 10 tunni jooksul, muul juhul aga 10 tööpäeva jooksul. Kui päring tehakse uurimisasutuse või prokuratuuri poolt eeluurimise staadiumis, on selline tähtaeg üldjuhul praktikas piisav ega tekita olulisi menetluslikke takistusi.

Olukord on aga teistsugune kohtumenetluses, kus päringu võib teha kohus poole taotluse (enamasti kaitsja või muu esindaja taotluse) alusel. Vastavalt KrMS § 297 regulatsioonile esitatakse sellised taotlused sageli täiendavate tõendite voorus, mis leiab aset kohtuliku uurimise lõppfaasis. Selles menetlusetapis on kohtul tavaliselt juba varasemalt paika pandud istungite ajakava, arvestades ka poolte hõivatust. Kui sideettevõtjale on seadusega ette nähtud kuni kümne tööpäeva pikkune vastamistähtaeg (nt kaitsja täiendava tõendikogumise taotluse rahuldamisel), võib selline ooteaeg segada kohtu ajakava ning viia istungite edasilükkamiseni.

Praktiliselt oleks keeruline põhjendada „kiireloomulisust“ üksnes menetluspoolte hõivatuse argumendile tuginedes, sest seadusandja ilmselt ei ole sellise erisätte loomisel seda silmas pidanud. Kokkuvõttes tähendab aga tavalise 10 tööpäeva pikkuse tähtaja rakendamine, et menetluse kestus pikeneb põhjendamatult ja see võib kahjustada nii menetlusökonomiat kui ka õigusemõistmise mõistlikkuse põhimõtet.

Seetõttu teeb kohus ettepaneku, et kohtumenetluses kohtu poolt esitatud päringuid käsitletaks alati kiireloomulistena. Kuna selline taotlus saaks tekkida ainult kohtumenetluses, siis eelduslikult on see päring seotud süüküsimuse kiire ja õiglase lahendamise vajadusega ning võiks olla ka erikoheldud. See tagaks, et kohtumenetluse lõppfaasis esitatud taotlused ei takistaks istungite kavandatud kulgemist ning aitaks vältida olukordi, kus kohtul tuleb protsessi venitamise tõttu menetlust uuesti korraldada. Võib eeldada, et selliste taotluste hulk, mille kohus (kohtumenetluses) rahuldab, ei ole suur (maksimaalselt mõnikümmend), seega halduskoormus ka sideettevõtjatele ei ole märkimisväärne.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Liina Naaber-Kivisoo
kohtu esimees